

Адаптација на содржини за учење на ученици со СПУ
Образовни потреби и адаптација за ученици со СПУ

Како да се структурираат лекциите и материјалите за учење

Вовед

Дизајнирањето на добар план за лекција и организирањето на материјалот за учење на структуриран начин може да биде предизвик. Сепак, на учениците им е потребно нивното учење да биде структурирано на разумен начин за да можат добро да го восприемат научениот материјал. Ова уште повеќе се однесува на учениците со **специфична попреченост во учењето (отсега натаму СПУ)**, кои често имаат проблеми со фокусирањето и меморирањето и за кои структурата на учењето е од суштинско значење. За среќа, усвојувањето на некои рутини на часот и навиките за распоред може драстично да го подобри нивното искуство за учење.

Потребата за оваа адаптација

Учениците со посебни потреби може да имаат потешкотии со организацијата, управувањето со времето и задржувањето на вниманието на часовите. Може да имаат и пократок период на концентрација. Ова очигледно може да има негативно влијание врз нивното учење. За среќа, ситуацијата може да се подобри со некои адаптации. Ваквите прилагодувања поттикнуваат добро разбирање на структурата и содржината на лекцијата и на она што се очекува од вашите ученици. Тие, исто така, можат да имаат корист од другите ученици од групата.

За каква адаптација станува збор?

Универзален дизајн за учење (УДУ)

Универзалниот дизајн за учење (отсега натаму **УДУ**) е рамка за настава и учење. УДУ е роден од сознанието дека **не постои такво нешто како идеален стандарден ученик**. Класот го сочинуваат различни типови на ученици, кои не мора да учат на ист начин. Изграден околу оваа идеја, УДУ е особено погоден за да го направи вашето учење поинклузивно.

Оваа рамка е организирана околу **3** основни оски:

1. Обезбедете повеќе средства за **ангажирање**: „**ЗОШТО**“ на учење
2. Обезбедете повеќе средства за **претставување**: „**ШТО**“ на учење
3. Обезбедете повеќе средства за **дејствување и изразување**: „**КАКО**“ на учење

Тоа беше инспирирано од „универзалниот дизајн“ во архитектурата, што е идејата за градење на начин кој ги задоволува потребите на сите луѓе (млади, стари, инвалиди итн.). Слично на тоа, со пристапот УДУ, наставниците не чекаат учениците да побараат прилагодувања, туку **ја прават содржината за учење што е можно поуниверзална, уште од самиот почеток**.

Рутина на часот: започнете го часот со потсетник за она што беше обработено на претходниот час

Ако одвоите неколку минути на почетокот на секоја лекција за да ги потсетите учениците на содржината опфатена во текот на претходниот час за учење резултира со неколку предности за вашите ученици:

- може да им помогне да го поправат наученото во нивната долгорочна меморија. Повеќе информации може да најдете во нашиот практичен лист „Како ефикасно да го подобрите меморирањето на вашите ученици со СПУ“.
- може да им помогне да ја разберат структурата на вашиот **целокупен наставен план**, што може да помогне во воспоставувањето **врски помеѓу неколку содржини за учење**. Потсетувањето на содржината на претходно изучената лекција ги подготвува вашите ученици за она што следува. Тоа им помага да развијат чувство на континуитет во нивното учење.

Рутина на часот: Воведување и сумирање на содржината на часот

Откако ќе се потсети на содржината од претходната лекција, добра практика е **да се претстави содржината што ќе се предава на тековниот час за учење**. На тој начин, вашите ученици можеби ќе можат да предвидат што ќе научат и да се чувствуваат подобро подготвени за лекцијата.

Обезбедувањето преглед на часот и објаснувањето што ќе биде опфатено за време на часот може да биде многу корисно. Тоа ќе помогне во **фокусирањето** и повторното фокусирање во случај учениците да се загубат во лекцијата. Ажурирањето на контурите за време на лекцијата **за да се направи поочигледна прогресија** може да помогне понатаму. Покрај поставувањето табела со содржина, цртањето **умствена мапа** за да се направат поочигледни врските помеѓу темите, исто така, може да биде доста ефективно. По лекцијата, пред да заминете, враќањето на контурите и сумирањето на штотуку наученото ќе им помогне на учениците подобро да запаметат и да размислуваат за нивното учење. **Повторувањето и структурираните мисли се клучот за секое учење**.

Учениците исто така може да се чувствуваат повеќе вклучени и ангажирани во процесот на учење кога структурата на планот за лекција е потранспарентна за нив.

Разложете ја лекцијата и поставете јасни упатства

Помалото е подобро. За почеток, структурата на вашата лекција ќе се појави појасно ако е поделена на помали фази на учење. **Тоа може да помогне во однос на фокусот и меморирањето.** Работните листови, задачите и упатствата исто така треба да го почитуваат овој принцип.

Големите задачи може да изгледаат огромни и да ја попречат мотивацијата. Секогаш е подобро да се поделат задачите на податливи делови, прикажувајќи мала количина на работа во исто време. Посетете го нашиот лист за вежбање „Поставете остварливи цели и следете го напредокот“ за повеќе информации за делењето на задачите и општо за анализата на задачите.

Инструкциите треба да бидат кратки и директно да водат кон поентата. Помалите инструкции чекор-по-чекор ќе ги направат вежбите значително појасни за вашите ученици.

Прифатете го пристапот на структурирана писменост

Структурниот пристап на писменост може да биде особено корисен за учениците со дислексија. Преку предавање како звучат зборовите и буквите од тие зборови, како буквите се вградуваат во зборови и како единиците на јазикот се вклопуваат заедно за да формираат нови зборови и реченици, учениците учат како да ги расклопуваат и повторно да ги составуваат градежните блокови на јазикот. **Експлицитното деталзирање на лингвистичките карактеристики на јазикот може да биде исклучително корисно за вашите студенти со СПУ.**

Одржувајте рамнотежа меѓу теоријата и праксата

„Со вежбање се подобрувате“ како што вели поговорката. Учениците ќе бидат помалку ангажирани и помалку фокусирани со премногу теорија. Учениците со СПУ може исто

така да учат многу подобро со пракса (активно учење) отколку со теорија, особено кога ги прифаќаат **принципите на мултисензорен пристап**.

Користете икони, слики и бои

Полесно е да се справите со визуелно привлечните документи и презентации.

Додавањето слики, икони и бои може во голема мера да го подобри визуелниот квалитет на вашите документи и да го олесни нивното поминување. **Користењето на икони и бои на разумен и конзистентен начин уште подобро ги води учениците низ вашиот документ.** Исто така, ќе помогне во фокусирањето.

На пример, секогаш користете ја истата икона и/или боја за вежби со вокабулар, друга за граматика и друга за правопис. Ќе им помогне на вашите ученици да ја следат лекцијата и да ја ревидираат дома.

Сепак, една последна мисла за боите: проверете дали има доволно контраст помеѓу позадината и текстот. Ако не сте сигурни, можете да користите алатки како што се <https://coolers.co/contrast-checker>.

Обезбедете дигитална верзија од материјалите на вашите ученици

Технологијата може да биде многу корисна за студентите со СПУ, како што можете подетално да прочитате во нашиот практичен лист „Технологија и студенти со СПУ“.

На пример, ако им обезбедите PDF на учениците со дислексија, тие можат да користат PDF читач со текст-во-говор за да им помогнат при читањето на материјалот. Тие исто така можат да го приспособат изгледот на нивните потреби и преференции. Затоа, секогаш е мудро да имате дигитална верзија на вашиот материјал.

Истакнете ги суштинските информации на инклузивен начин

Истакнете важни единици на информации во текстот, на пример, **користејќи здебелен фонт и бои**. Постојано треба да се избегнуваат други методи, како што се **закосени букви, подвлекување и големи букви**. Го менува обликот на буквите и им отежнува на учениците со дислексија.

Доследен инклузивен распоред

Со печатениот материјал, како и со презентациите, обидете се да ги задржите истите фонтови, истиот распоред на насловите и исти разграничувања на деловите. Сепак, мудро изберете го вашиот распоред и бидете подготвени да го ажурирате доколку некои студенти ве известат дека не е погоден за нивните потреби.

Следниве неколку упатства може да ви помогнат при креирањето на вашиот распоред:

- Користете јасен **sans serif** **фонт**, на пример: **Arial**, **Century Gothic** или **Open Sans**.

i • Луѓето со дислексија имаат тенденција да ги претпочитаат овие типови на фонтови бидејќи просторот помеѓу буквите е појасно отколку со **serif** (на пример **Times** или **Garamond**) или курзивните фонтови (ова е пример за курзивни фонтови), кои и двете може да се чувствуваат потесно.

- Големината на фонтот на текстот треба да биде најмалку **12pt**, па дури и **14pt**.

- Користете **растојание од 1,5 линии**.

- **Порамнете го текстот налево ()**, избегнувајте оправдано порамнување (), бидејќи тоа може да го отежне пронаоѓањето на патот околу текстот и може да ја промени големината на празнините помеѓу зборовите.

- **користете „здебелување“ за да ја истакнете содржината** (без закосени букви, подвлекување или големи букви).

Може да се користат и фонтови специјално дизајнирани за дислексични луѓе, како што се **OpenDyslexic** и **EasyReading**.

Додавањето зборови во областите со содржина што има ист распоред (или сличен) од еден документ до друг, исто така, може да биде ценет од вашите ученици.

Заклучок

Некои **рутини во училищата** може да имаат многу позитивно влијание врз учењето кај вашите ученици. На пример, одвојте малку време на почетокот на секој час за да ја **потсетите содржината опфатена во претходната лекција**. Или **презентирање на содржината што ќе се предава** во текот на тековната лекција.

Користење на прилагоден распоред, конзистентност, истакнување важни информации на правилен начин, делење на задачите на помали, поуправливи, правење визуелно привлечни и структурирани документи со јасни и кратки делови и обезбедување јасни и директни инструкции... од нив може во голема мера да го подобрат учењето на вашите ученици со СПУ.

Ресурси и референци

- Task Analysis in Special Education: Break Down Complex Tasks into Managable Chunks to Aid Students with Disabilities. (2009, February 12). Bright Hub Education.
<https://www.brighthubeducation.com/special-ed-learning-disorders/25800-how-task-analysis-works-for-students-with-special-needs/>
- International Dyslexia Association. (2008, November 21). Accommodating Students with Dyslexia in All Classroom Settings. Reading Rockets.
<https://www.readingrockets.org/article/accommodating-students-dyslexia-all-classroom-settings>
- Taylor, R. (2020, November 9). Improved Learning: Teaching Methods & Strategies for Students With Dyslexia. Rev. <https://www.rev.com/blog/teaching-methods-strategies-for-students-with-dyslexia>
- Successful Strategies for Teaching Students with Learning Disabilities. (n.d.). Learning Disabilities Association of America. Retrieved 7 March 2022, from <https://ldaamerica.org/info/successful-strategies-for-teaching-students-with-learning-disabilities/>
- Moayad Mubaslat, M. (2012). The Effect of Using Educational Games on the Students' Achievement in English Language for the Primary Stage.
https://www.academia.edu/28381390/The_Effect_of_Using_Educational_Games_on_the_Students_Achievement_in_English_Language_for_the_Primary_Stage_Prepared_By
- Specific Learning Disabilities (SLD) in Plain Language. (2013). Wisconsin Department of Public Instruction.
https://www.wsra.org/assets/Convention/Handouts_2015/a17%20slruleareas_handout.pdf
- Hasper, A. (2019, April 25). 5 ways to support students with dyslexia [Resources for English Language Learners and Teachers]. Pearson English.
<https://www.english.com/blog/5-ways-to-support-students-with-dyslexia/>

- Designing learning materials for dyslexic students. (2014). The Open University - OpenLearn. <https://www.open.edu/openlearn/health-sports-psychology/health-sports-psychology/designing-learning-materials-dyslexic-students>
- Dyslexia friendly style guide. (n.d.). British Dyslexia Association. Retrieved 15 July 2022, from <https://www.bdadyslexia.org.uk/advice/employers/creating-a-dyslexia-friendly-workplace/dyslexia-friendly-style-guide>

Финансирано од Европска Унија

Овој проект е финансиран со поддршка од Европската комисија. Оваа публикација ги одразува само гледиштата на авторот и Комисијата не може да биде одговорна за каква било злоупотреба што може да се направи од информациите содржани во неа.

Код на проектот: 2021-1-BE01-KA220-SCH-000027783

Ова дело е лиценцирано под меѓународна лиценца Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>).

Дознајте повеќе за D-ESL на: <https://www.d-esl.eu>